

ÅFJORD
KOMMUNE

Årsmelding 2022

Foto: Ingunn Grøntvedt

ÅFJORD
KOMMUNE

KONTINUERLIG OMSTILLING

Åfjord kommune har i de siste årene vært inne i mer og mindre konstant omstilling. Kommunesammenslåing og pandemi har utfordret kommuneorganisasjonen, og ikke minst tjenesteproduksjonen gjennom mange år. Omstilling er på mange måter blitt den nye «normalen». Da koronapandemien ble «avblåst» som følge av statsministerens pressekonferanse den 12. februar 2022, hadde vi vel alle et håp om at hverdagen skulle normaliseres, ikke minst her i Åfjord.

REALITETENE HAR IMIDLERTID vist seg å bli annerledes, og det kan også leses ut fra regnskapstallene for kommunen for 2022. I og med at koronapandemien inntrådte rett etter kommunesammenslåingen, fikk den nye kommunen ikke anledning til å strukturere og konsolidere organisasjonen så raskt som vi håpet. Arbeidet med byggingen av ny organisasjonskultur ble delvis satt på vent, og først våren 2022 kunne dette videreføres. Rent økonomisk har dette ført til at arbeidet med å tilpasse driften fra to til en kommune tok lengre tid enn forutsatt. Det er liten tvil om at når kommuner slås sammen, så ligger det implisitt en forventning om reduserte kostnader. For Roan og Åfjord sitt vedkommende er dette kravet om lag 20 millioner kroner, som staten begynner å trekke inn etter 15 år.

VÅR TIDS KRAV TIL OMFANG og kvalitet på tjenestene er økende. I et velutviklet land som Norge med en stor oljeøkonomi, betyr dette at samfunnet har mer penger å kjøpe for enn hva vi har menneskelig kapasitet til å utføre. Når det samtidig går flere personer ut av arbeidslivet, enn det som kommer inn av nyutdannede arbeidstakere, får vi mangel på arbeidskraft. Dette ser vi allerede i Åfjord. Færre arbeidstakere gjør at kostnadene til overtid og innleie fra eksterne firma øker, og vi får kostnadsoverskridelser fordi en overtidstime eller et innleid timeverk er vesentlig dyrere enn en ordinær arbeidstime. Samtidig blir det mindre fritid hos den enkelte medarbeider. Med en aldrende befolkning, ser vi disse utfordringene sterkest innenfor helse og omsorg,

og beregninger viser at budsjettene til pleie og omsorg vil øke vesentlig frem mot 2030, og sannsynligvis nær doble seg frem mot 2040.

SOM KOMMUNE MÅ VI MØTE dette på flere måter. For det første er det viktig at alle arbeidsføre får anledning til å komme seg ut i arbeid, uansett hvor stor arbeids-evne man har. Videre må vi prioritere hvilke oppgaver vi skal utføre som kommune, og vi må strukturere arbeidet og tjenestene våre på en slik måte at vi klarer å ivareta dem som trenger det mest. Dette er en omstilling som ikke bare utfordrer Åfjord kommune, men hele samfunnet vårt, både frivilligheten, næringslivet og den enkelte familie. Dette vil være en kontinuerlig omstilling i årene som kommer i hele Åfjord, og vi MÅ lykkes, siden alternativet vil være at vi ikke strekker til overfor dem som trenger oss mest.

ÅFJORD KOMMUNES REGNSKAP for 2022 viser at kommunens inntekter har økt med om lag 50 millioner, til 621 millioner i 2022. Økningen kan i hovedsak tilskrives en del mer tilfeldige inntekter, som økte overføringer fra havbruksfondet. For øvrig gir eiendomsskatteinntektene fra vindkraftverkene nå full uttelling, før de trappes ned i takt med at verdien på anleggene skrives ned over tid. Samtidig viser regnskapet at kapitalkostnadene er økende gjennom 2022. Totalt sett er netto finansutgifter økt fra 30 millioner i 2021 til nær 44 millioner kroner i 2022. Dette er i hovedsak knyttet til økte renteutgifter. I så måte er et netto resultat på 10 millioner kroner illevarslende, da vi vet finanskostnadene alene vil spise opp dette. Med en rentebærende gjeld på 981 millioner kroner er Åfjord kommune sårbar for utviklingen i rentemarkedene, og må i årene som kommer både redusere kostnader og sørge for nedbetaling av gjeld. Den politiske usikkerheten knyttet til det kommunale inntektssystemet, og en del av eiendomsskattegrunnlagene i kommunen, gir også usikkerhet knyttet til fremtidig inntekter.

INVESTERINGSREGNSKAPET FOR 2022, med netto investeringsutgifter på om lag 170 millioner kroner og låneopptak på om lag 150 millioner kroner er, til tross for nedgang fra året før, fortsatt svært høyt, særlig sett i lys av at den årlige nedbetalingen av gjelda er under 40 millioner kroner. Investeringene i 2022 er i første rekke preget av ferdigstillelse av aktivitetshuset og Å barnehage, samt bygging av nytt rådhus. I tillegg er det kjøpt to utleieleiligheter i Prestlia, og det er brukt en god del penger på asfaltering. Anskaffelsen av Helseplattformen er også belastet i investeringsregnskapet for 2022.

MED ET KREVENDE 2022 friskt i minnet, og med nye utfordringer i sikte som følge av en urolig verden rundt oss, vil jeg takke alle ansatte i Åfjord kommune for stor innsats også i 2022. Så må vi sammen ruste oss for tiden som kommer. Ved nøktern drift og gode prioriteringer av knappe ressurser, har Åfjord vist tidligere at man kan få til mye for lite, og dette er en kultur og holdninger som det er viktig at vi også tar med oss fremover. Takket være stor stå-på-vilje, humor og respekt for hverandre, er vi også godt rustet for å møte de utfordringene som kommer.

Åfjord 17. mars 2023
PER O. JOHANSEN
RÅDMANN

PERSONAL OG ORGANISASJON

Også i 2022 har Åfjord kommune vist evne til rask omstilling på grunn av endringer i ytre omstendigheter, der hovedoppgjøret, krig og større økonomiske usikkerheter preget året.

I 2022 ble smitteverntiltakene knyttet til koronapandemien faset ut, men ettervirkningene etter tre år med pandemi har vært betydelige, blant annet i form av økt sykefravær.

På starten av 2022 gikk Åfjord kommune og arbeidstakerorganisasjonene omforent inn på KS sin avtale om økt overtidskompensasjon ved koronarelatert fravær for å i større grad kunne mobilisere arbeidskraft. På slutten av året ble medarbeiderundersøkelsen 10-Faktor sendt ut til alle ansatte og resultatene blir viktige i utviklingen av ny og sammenslått kommune, og veien videre etter korona-pandemien. Det er gjennomført møter i Arbeidsmiljøutvalget (AMU) kvartalsvis, og rådmannen ved personalsjef har hatt informasjonsmøter med arbeidstakerorganisasjonene hver annen måned. Gjennom hele året har rekrutteringssituasjonen vært et sentralt tema der vi innen flere områder, men spesielt innen helsesektoren, i stadig større grad har utfordringer med å skaffe ønsket kompetanse.

ELLERS ER FØLGENDE AKTIVITETER VERDT Å TREKKE FREM:

- Etablering av administrativt delegasjonsreglement, felles personalreglement, fleksitidsreglement og ansettelsesreglement
- Intern opplæring i avvikshåndtering, beregning av ansiennitet, bruk av 10-Faktor og ny Hovedtariffavtale
- I samarbeid med NAV Nord-Fosen og NAV Arbeidslivssenter gjennomført innsatsteam –leder støtte med mål om å forebygge sykefravær og sette søkelys på nærvær, for tre enheter. Denne modellen videreføres innenfor barnehage i første omgang
- Oppstart rullering av ny lønnspolitisk plan som i større grad vil sette søkelys på heltidskultur, likestilling, og beholde og rekruttere kompetanse.
- Oppstart med oppgradering av personal- og økonomisystem som skal sikre forenkling og forbedring av våre tjenester og arbeidsmetoder
- Lederopplæring i samarbeid med PWC med mål om en bærekraftig økonomiforvaltning

FAKTA

Det var i 2022 467 årsverk, en økning på 1,97 prosent fra 2021. 83 prosent av ansatte er kvinner. 53 prosent av ansatte har deltidsstillinger, noe som er en liten nedgang fra 2021, og den den gjennomsnittlige stil-

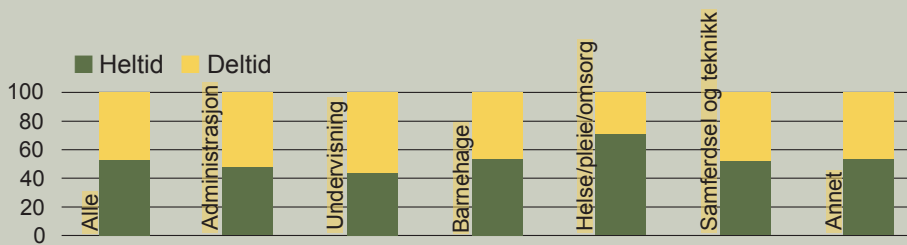

Emma Gjørsvik var en av flere lærlinger i Åfjord kommune i 2022.

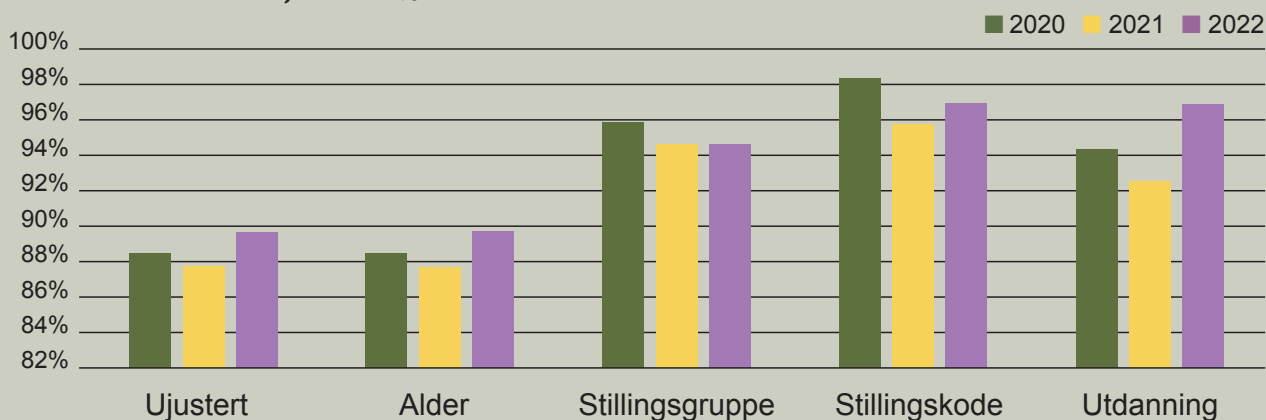
lingsstørrelsen pr ansatt er 78 prosent. Helse, pleie og omsorg er sektoren med høyest deltidsprosent på 70 prosent, men det er gledelig at dette er en reduksjon med 7 prosent fra 2021. Åfjord kommune skal gjennom sitt ansettelsesreglement primært ansette i hele stillinger. Det ble tatt inn seks nye lærlinger, tre innen barne- og ungdomsarbeiderfaget og tre innen helse- og omsorgsfaget. Det er blitt stadig vanskeligere å rekruttere lærlinger innen helse- og omsorgsfaget, noe som gjenspeiles i den generelle rekrutteringsutfordringen.

LIKESTILLING/DISKRIMINERING

Arbeidsstokken i Åfjord kommune fordeler seg på 17 prosent menn og 83 prosent kvinner, en fordeling som er lik fra 2021. Innen teknisk sektor er det en tilnærmet likevekt kjønnsmessig, ellers er det en klar overrepresentasjon av kvinner. Åfjord kommune skal gjennom

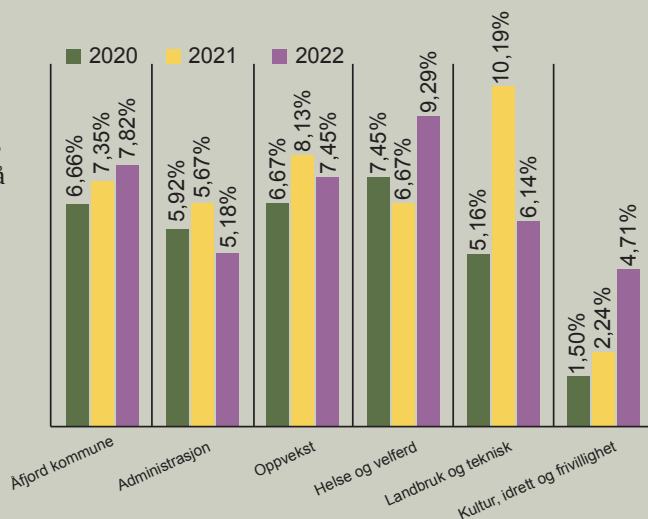
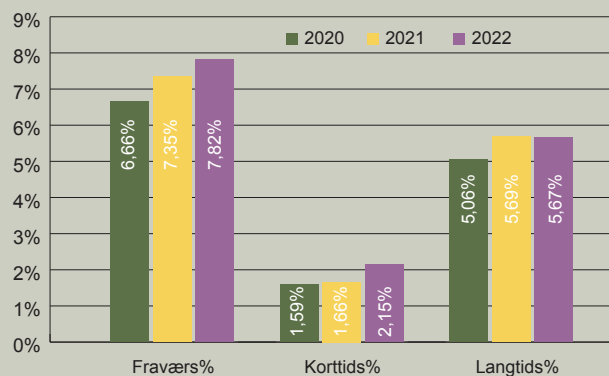
KVINNERS MÅNEDSFORTJENESTE I % AV MENNS

sitt ansettelsesreglement og etiske reglement følge kvalifikasjonsprinsippet og ikke vekte kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse eller seksuell orientering i negativ retning. Lønnsmessig tjener kvinner 89,5 prosent sammenlignet med menn uten justering, men om man justerer for stillingskode er differansen 3 prosent.

NÆRVÆR

Sykefraværet i Åfjord kommune følger sesongjusterte trender, men økningen mot 4. kvartal 2022 har vært større enn tidligere. Dette er ikke en uventet utvikling sett opp mot ettervirkningen av pandemien og kommunal sektor ellers, men er en utvikling som følges tett. Det er i tillegg til helsesektoren satt fokus på barnehagene som sammen med landsgjennomsnittet ligger høyere enn resten av kommunal sektor. Det er tydelig at korona-pandemien har gitt tydelig slitasje på ansatte, samtidig som høyere krav og forventninger gjør at vi må jobbe grundig og systematisk med arbeidsmiljø, nærvær og kompetanse. Dette har ført til at Arbeidsmiljøutvalget vedtok etablering av lokale HMS-grupper. Dette er partssammensatte grupper som skal jobbe med HMS og arbeidsmiljøutvikling på enhetene.

HELSE OG VELFERD

Årets største begivenhet for mange – etter mange år med snakk og mye forberedelser – ble Helseplattformen innført, med alt dette førte med seg.

I løpet av høsten ble det gjennomført mange forberedelser og aktiviteter som krevde store ressurser fra organisasjonen, både i form av personell, lokaler og utstyr. Leverandørene hadde leveringsutfordringer etter flere år med pandemi, noe som ble løst med godt samarbeid og bistand fra oppvekst, der helse fikk låne utstyr som senere skulle brukes av skoleelever. Det ble avsatt flere møterom gjennom hele innføringsperioden, noe som ga kapasitet- og logistikkutfordringer for mange andre kommunale aktører.

ALLE ANSATTE INKLUDERT I OPPLÆRING

Åfjord valgte en opplæring- og innføringsstrategi med en person per fem ansatte til å være superbrukere i Helseplattformen. Superbrukerne fikk ekstra opplæring og bisto i opplæring av ansatte, de var gode støttespillere for kolleger i implementeringen, og har vært viktige bidragsyttere til modning i organisasjonen. Superbrukerne har vært uvurderlige, de har hatt god kompetanse, de har «tatt i ett tak» og gjort en formidabel innsats. Det ble gjennomført opplæring av *alle* ansatte, med e-læring, klasseromsundervisning og egentrening. Opp læringsrelatert fravær var naturlig nok en utfordring for sektoren, men ansatte og ledere gjorde fantastisk jobb, de var løsningsorienterte, positive og vi kom i mål!

Åfjord kommune stilte med to ansatte som Helseplattformen leide under opplæringsperioden for å være instruktører for hjemmetjeneste og institusjonstjeneste. Det å inneha denne kompetansen i organisasjonen både under, men ikke minst etter opplæringen, har hatt stor nytteverdi.

Det ble i ukene før «Go Live» gjennomført flere migreringsaktiviteter. Åfjord kommune valgte å bruke egne ansatte fra de ulike enhetene/tjenestene til all

migrering. Resultatet av dette valget var at vi fikk flere ansatte med bedre forståelse for systemet. Vi fikk flere «nøkkelpersoner» i tjenestene, noe som var til stor hjelp da vi skulle ta i bruk systemet, utarbeide retningslinjer og være med på oppbygging av systemet. Ansatte som bidro i migreringen meldte tilbake at det var spennende, og at de lærte mye under migreringsdagene. Migreringsaktivitetene ble i stor grad gjennomført med fysisk tilstedeværelse lokalt på Fosen, der personell fra Helseplattformen og Trondheim kommune kom ut og bisto med opplæring og support under aktivitetene.

GO LIVE 12. NOVEMBER

Alt gikk som planlagt, det var god stemning, kake og snitter. Etter en vellykket overgang ble den første tiden etter oppstart en krevende og utfordrende, men også spennende tid, for mange. Vi erfarte at det var en del «mangler» i opplæringspakken fra Helseplattformen, noe som førte til behov for ekstra support og veiledning. Helseplattformen er i dag i god drift, men det er fortsatt flere optimaliseringsprosesser igjen før vi har full utnyttelse av systemet.

SYKEFRAVÆR

Året 2022 ble preget av tidenes høyeste sykefravær for sektoren. Mangel på tilkallingsvikarer gjorde dette til en stor utfordring, og slitaskjen på ansatte har vært enorm. Varme hender er ikke nok. For å greie samfunnsoppdraget vårt, der gode og faglig forsvarlige tjenester står i fokus, er kompetente hoder avgjørende. Dette til tross er de fleste lovpålagte oppgaver gjennomført, noe vi ikke hadde klart uten ansatte med sterk lojalitet, stort pågangsmot og et bankende hjerte for brukerne av tjenestene våre.

ØKONOMI

2022 endte med et høyt økonomisk overforbruk for sektoren totalt sett, målt opp mot opprinnelig budsjett 2022.

Mangel på personell gir store økonomiske konsekvenser. Kjøp av tjenester, innleie via vikarbyrå og ekstra innleie ved bruk av eget personell med overtidsbetaling medførte at sektoren samlet sett hadde et stort økonomisk merforbruk.

Enhetene hadde store bemanningsutfordringer som skyldes vakante stillinger kombinert med både høyt sykefravær og annet fravær (permisjoner/opplæring). Tilgangen på vikarer var minimal, noe som medførte bruk av faste ansatte for å sørge for forsvarlig drift. Faste ansatte i Åfjord helse har i hovedsak store stillinger, noe som raskt utløser overtid når de jobber ut over egen

stilling. Fravær koster. Ved bruk av vikarer får enhetene dobbel kostnad da både den ansatte og vikaren skal ha lønn og ubekvemstillegg i henhold til turnus. Korttidsfravær gjør at det i noen tilfeller er nødvendig å endre arbeidstid til ansatte, noe som også skaper overtid.

I en lang periode nå har mangelen på vikarer vært så stor at enhetene har vært nødt til å benytte vikarbyrå for å få bemanningskabalene til å gå opp, både for å ivareta ansatte samt sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Bemanningsbyrå er dyr arbeidskraft, og i tillegg til lønnskostnader på opp til 2,5 x tariff tilkommer det kostnader for å dekke bolig til vikarene.

Brukergruppen i pleie- og omsorgsenhetene har som tidligere nevnt endret seg de siste årene. Det er flere med omfattende vedtak og tett 24:7 oppfølging. Dette medfører at det som tidligere var en tilstrekkelig grunnbemanning ikke alltid er det i dag. Tjenestene som gis er vedtaksbasert, og mange av helsetjenestene kommunen gir er lovfestede rettigheter. Åfjord helse har det siste året hatt en økning i søknader med omfattende hjelpebehov, noe som har medført innleie/bruk av personell ut over stillingsbudsjett.

Lisenser og avtaler var underbudsjettet i 2022.

Summen av ovennevnte resulterte i en styrking av helsebudsjettet på drøye 19 millioner kroner høsten 2022.

TILDELTE TJENESTER

TILDELTE TJENESTER 2022	ANTALL
Vedtak totalt	239
Vedtak avslag	4
Avlastningsopphold	36 opphold
Tildelte langtidsopphold	24
Antall på venteliste langtidsopphold	1
Antall søkere TT-kort (tilrettelagt transport)	21
Innvilget	19
Avslag	2
Antall klagesaker totalt	2
Statsforvalteren	1
Lokal klagenemd (formannskapet)	0
Omgjort etter klage	2
Overliggerdøgn sykehus, utskrivningsklare pasienter (døgn)	60 døgn
Døgnpris	Kr. 5.306, -
Totalkostnad	Kr. 318.360, -

Kommentar: Det har vært effektiv utnyttelse av alle institusjonsplassene i hele kommunen. Og med godt samarbeid mellom institusjonene og hjemmetjenestene har det gitt god fleksibilitet og kapasitet, men dette til tross har kommunens innbyggere hatt «overliggerdøgn» på sykehus i påvente av ledig kommunal plass.

NØKKELTALL

NØKKELTALL	ANTALL
Antall fødte barn	43
Henvendelser fysioterapitjenesten*	296
Henvendelser ergoterapitjenesten*	1174
Bosettingsvedtak	55
Antall bosatte	33
Legekonsultasjoner	5370
Henvendelser psykisk helse- og rustjenesten	149
Henvendelser fra Åfjord «Rask psykisk helse»	72
FRISKLIV	
«Frisklivsgruppe» Bakeriet	30
«Bra mat» kurs	10
«Røykeslutt» kurs	1
«Bra søvn» kurs	1
Individuell oppfølging, aktivitet	10
Åfjordstrimmen	1307
Åfjordstrimmen	42110

* Statistikk for tidligere Åfjord kommune

OPPVEKST

Skole- og barnehagestruktur har vært det største gjennomgående temaet for oppvekstsektoren, og kommunen for øvrig, i 2022.

Debattene har vært mange og meningene har vært mangfoldige og endelige vedtak har latt vente på seg. Dette har ført til en del usikkerhet i sektoren, noe som har påvirket både barn, foresatte og ansatte. Administrativt jobber vi kontinuerlig med å finne best mulige løsninger på de vedtak som foreligger, men vi ser at situasjonen utfordrer kvaliteten i tjenestene vi leverer. En uendret struktur og et behov for å se på de økonomiske rammene i kommunen, påvirket budsjettarbeidet høsten 2022. Dette er utfordringer vi har med oss inn i 2023 og vi jobber med å finne løsninger på mer effektiv drift av oppvekstsektoren, samtidig som vi skal levere god kvalitet.

VIKTIG REKRUTTERINGSARBEID

For å kunne levere effektiv og god kvalitet er vi avhengig av rekruttering av riktig kompetanse, dette er en økende utfordring. Det er generelt vanskelig å finne vikarer i kommunen, og mangel på folk gjør at vi må legge inn en ekstra innsats for å beholde den kompetansen vi har. Kommunen er derfor med i STEP, et forskningsprosjekt som skal utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om overgangen fra lærerstudent til lærer, og hva som kan bidra til at nyutdannede lærere forblir i yrket.

Høsten 2022 ble brukt til forberedelse fram mot satsningsområdet Inkluderende praksiser for alle våre skoler. Fosenregionen har inngått samarbeid med SePU som skal være helt fram til våren 2028. Satsningsområdet skal gi kompetanseløft i hvordan vi kan rigge for en mer inkluderende skole for alle elever. Dette er et arbeid som vi gleder oss til å ta fatt på og som vi håper vil bidra til at alle elever merker en forskjell i klasserommet.

Vi brukte 2021 til planlegging og rigging for to store reformer, Oppvekstreformen og kompetanseløftet for det spesialpedagogiske feltet og inkludering. I 2022 kom vi langt i å finne gode samarbeidsflater for fagtenester i laget rundt barnet og har etablert et familieteam som skal sikre lavterskel og sømløse tjenester for de som har behov. Denne jobben gjør vi i tett samarbeid med helsesektoren.

EGEN SPESIALPEDAGOD

Barnehage har i 2022 jobbet systematisk med å kvalitetssikre arbeidet med det spesialpedagogiske feltet

og inkludering. Gjennom felles satsning på Fosen har barnehagene hatt fokus på «Tett på», som skal sikre lokal forankring av kompetanseutviklingsbehov med støtte gjennom partnerskap med DMMH og PPT. Som ett ledd i dette har flere barnehager fått innlæring i tiltaksprogrammet «Sammen mot mobbing» og ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon) for å sikre systematisk arbeid med inkludering og barnas psykososiale barnehagemiljø (jfr barnehageloven §41-43). Barnehage har egen spesialpedagog som bidrar med det spesialpedagogiske arbeidet i barnehagene. Flere har tatt videreutdanning i dette feltet. Samarbeid med samarbeidspartnere er i fokus for å sikre laget rundt barnet.

Å barnehage ble offisielt åpnet i juni.

KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIGHET

Sektoren har hatt et veldig innholdsrikt og spennende år.

Kulturskolen kunne igjen holde undervisning, arrangere konserter og forestillinger uten antallsbegrensninger og smitteverntiltak. I januar kunne vi arrangere lysvandring, i mars UKM. I april kunne vi omsider sette opp den utsatte forestillingen Til Alice, og igjen kunne vi holde konserter på helsesentrene. Kulturskolens band Lydløsst holdt femårsjubileum i kulturstua på Åset. To kulturskole-elever ble nominert til å representere Åfjord under UKM landsfestivalen som fremragende representanter for ungdomskulturen i Åfjord. Høsten 2022 flyttet kulturskolen inn i nye lokaler på Å! Aktivitetshus, og i sammenheng med det fikk kulturskolen nytt nettsted. Kulturskolen hadde 162 elever og 191 elevplasser i 2022.

ÅFJORD FRITIDSKLUBB HADDE et innholdsrikt år i 2022. Vårsemesteret var godt besøkt på tross av enkelte koronarestriksjoner. Vi gjorde oss klare til å flytte inn i det nye aktivitetshuset fra høsten. Leveringstid på møbler utfordret flyttingen, så man fikk en noe seinere oppstart enn tenkt. Etter åpningen har det vært stormende jubel og god stemning, med besøkstall på rundt 80 personer per uke. De nye lokalene er mindre, men innbyr til godt samspill mellom ungdommene og kjøk-

kenet, hvor vi serverer varmtmat hver gang, blir hjertet i rommet. Samarbeid med kulturskole og bibliotek blir lettere ved å være i samme bygg. Vi har besøk fra alle 4 skolene i kommunen og åpningstidene er lagt opp slik at alle kan komme seg til og fra med buss. I 2022 arrangerte vi LAN i vinterferien og var med å arrangere UKM som ble avholdt på Fosen Fjord Hotel.

Å! BADET ÅPNET FOR PUBLIKUM den 11. juli, og har opplevd et fantastisk besøk. Å! Badet hadde en omsetning på 1 060 117,- i 2022. Vi har ikke nøyaktige tall på antall besøkende, men anslår omkring 20 000 i 2022. I gjennomsnitt er det ca. 25-30 personer innom på morgenbading. Både ettermiddager og helger har vi besøk både fra Åfjord og andre kommuner, og vi opplever fremdeles at det kan være kø for å komme inn. Vi har fremdeles en maksgrænse på 100 personer inne i helg og 80 på ukedager. I tillegg er det en grense på 2 timer bading. Dette for at våre flinke badeverter skal holde oversikt over bassengene og sikre et hyggelig besøk. I tillegg til publikumsvømming, er bassenget også i flittig bruk til skole, barnehage, lokale lag og foreninger og utleie.

ÅFJORD BIBLIOTEK FLYTTET inn i nye flotte Å! aktivitetshus etter høstferien -22. Det var den største hendelsen i 2022 og antagelig det største løftet i Åfjord biblioteks historie! Forarbeidet var betydelig og forberedelser og planlegging kom i tillegg til daglig drift. Biblioteket ligger i åpent areal i foaje' i 1. og 2. etasje. Biblioteket er betjent som før og i tillegg alltid tilgjengelig når aktivitetshuset er åpent. Det er mulig å låne selv på automater som et supplement til betjent tilbud. Møteplassfunksjonen er betydelig styrket ved å være i et bygg med mange andre aktiviteter og vi har godt med sitte- og studieplasser.

BIBLIOTEKENE I ROAN OG STOKSUND er også tilgjengelig når byggene er åpne for allmenheten. Tilgjengeligheten har med andre ord økt veldig, og flere har (ny) oppdaget bibliotekene, opplever tilbudene som aktuelle for seg og noe som angår dem i hverdagen. Statistikken viser at antall aktive lånere har økt med 78% (!) fra 2020 til 2022. Det at bibliotekene er åpne når byggene er åpne for allmenheten øker også sambruksfordelene og synligheten for alle besøkende i byggene.

Vi har økt antall arrangement veldig fra 2020 til 2022, dvs. med 400 prosent for skoler og barnehager og antall andre arrangement med 78 prosent. Eksempler på andre arrangement er deltagelse på torgdag i Roan og samarbeid med husflidslag og voksenopplæring om arrangement.

Vi har besøkt alle klassene på alle barneskolene i forbindelse med lesestimuleringskampanjen Sommerles. Den avsluttende Sommerlesfesten ble for øvrig en stor suksess, særlig på Roan, med fullt hus og deltagelse fra alle aldre!

BYGDEKINOEN gjestet Åfjord gjennom hele året. Den nye kinosalen på Å! aktivitetshus ble tatt i bruk den 5. november i forbindelse med gjennomføring av den Nasjonale kinodagen.

TURNETEATERET I TRØNDELAG besøkte Åfjord med til sammen tre forestillinger i 2022, også turneteateret har tatt i bruk de nye fasilitetene ved Å! aktivitetshus.

FOLKEHELSEARBEIDET er et kontinuerlig systematisk samarbeid for et helsefremmende samfunn med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper. Fokus for folkehelsearbeidet i 2022 (og fremdeles) er å videreutvikle et godt og trygt helse- og omsorgstilbud, herunder å forebygge psykiske helseplager og ha fokus på folkehelse og livsmestring. Det å gi trygge oppvekstvilkår og helsefremmende barnehager og skoler

som utvikler robuste barn og unge. Stimulere både til utøvelse og tilbud om opplevelse av kunst og kultur som positivt bidrag til mental og fysisk helse. Stimulere til gode bomiljø og et arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet. Stimulere til og tilrettelegge for aktivitet for alle aldersgrupper. Motarbeide sosiale ulikheter. Det er mye som skjer både på lokalt og nasjonalt nivå, og det gode samarbeidet for folkehelsen og en bærekraftig samfunnsutvikling er viktig.

KUNST: Åfjord kommune fikk sine første statlig støttede kunstverk i 2022. Tre unge kunstnere laget tre unike kunstverk for Roan sykehjem, Åfjord helsesenter og Stoksund trygdepensjonat. Gjennom samtaler med beboere og ansatte fikk kunstnerne inntrykk av hvordan kunsten burde være for at de eldre skulle få glede av den. Kunstnerne besøkte sykehjemmene, spiste lunsj, så på bilder, snakket om gamle dager og spilte bingo. En av kunstnerne bodde på institusjonen en liten uke. Prosjektet ble støttet av KORO (statens fagorgan for kunst i det offentlige rom) og sparebankstiftelsen SMN.

LANDBRUK OG TEKNISKE TJENESTER

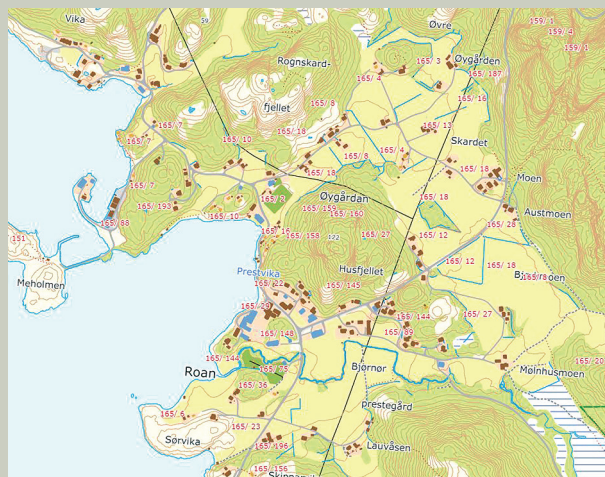
I tillegg til ordinær drift har store deler av 2022 vært preget av arbeidet med kommuneplanen for perioden 2022 - 2034.

Samfunnsdelen av kommuneplanen ble vedtatt i oktober 2022. I tillegg ble arbeidet med kommuneplanens arealdel satt i gang. Arbeidet med arealdelen vil vedvare i hele 2023 og mest sannsynlig vedtas våren 2024.

PLAN, KART, BYGGESAK OG OPPMÅLING

Bortsett fra antall oppmålingsforretninger og antall tillatelser til fritidsboliger er det en liten nedgang i antall byggesaker. At det totale antall saker har økt skyldes i hovedsak at Fosen Renovasjon i 2022 innførte et system hvor man måtte betale renovasjonsgebyr ut ifra hva boenheten var registrert som i matrikkelen. Denne ordningen medførte mange søknader om bruksendringer fra bolig til fritidsbolig. Vi har lite grunn til å tro at denne situasjonen vil gjenta seg i samme omfang i årene fremover.

Vi har grunn til å tro at nedgang i antall ordinære byggesaker i 2022, skyldes en kombinasjon av den økonomiske situasjonen med økte priser og stigende rente, samt mangel på byggeklare tomter i sentrale strøk.

Kartløsningen på hjemmesiden har mye god informasjon.

PKT.	TYPE SAK	2020	2021	2022
1	Antall byggesaker	311	283	297
2	Fradelingssaker	72	63	56
3	Seksjoneringssaker	3	1	3
4	Tillatelser nye eneboliger	15	13	6
5	Tillatelser nye fritidsboliger	15	15	16
6	Tillatelser kjede/ rekkehus	1	0	0
7	Antall reguleringsplaner behandlet	4	2	5
8	Antall oppmålingsforretninger	78	84	80

KART, MATRIKSEL OG OPPMÅLING

Flyfoto og oppdaterte kart er tilgjengelig i Åfjord kommunes kartløsningen på nett. Kartdataene oppdateres kontinuerlig ved at alle byggetillatelser blir lagt inn i kartet etter hvert som de blir vedtatt og nye veier blir målt inn med GPS. Disse endringene er synlig i nasjonale karttjenester kort tid etter at de er lagt inn.

Det er i tillegg lagt inn en del saker fra Jordskifteverket og Statens vegvesen i matrikkelen. Det har også vært utført en del kvalitetsheving i matrikkelen.

LANDBRUK

Selv om antall bruk i drift er synkende, har produksjonsvolumet i næringen de siste årene holdt seg rimelig stabilt. Det har de siste årene vært en klar dreining fra mindre til større driftsenheter, noe tabellen til høyre viser:

	2020	2021	2022
Antall bruk i drift	126	120	106
Antall bruk med melk	56	50	48
Utbetalt produksjonstilskudd*	49	52,7	67,5

*) millioner kroner

Totalt utgjorde tilskuddsordningene som forvaltes av Åfjord kommune ca. 70 millioner kroner i 2022. Den største andelen av tilskuddene forvaltes på vegne av Statsforvalteren. I tillegg til rene produksjonstilskudd forvalter vi blant annet følgende tilskuddsordninger:

PKT.	TILSKUDDSORDNING	2020	2021	2022
1	Kommunalt grøftetilskudd	410 000	279 625	331 250
2	Andre kommunale særtilskudd (nydyrking, skogplanting mm.)	164 000	220 045	104 788
3	SMIL ordning (spesielle miljøtiltak i landbruket). Midlene forvaltes på vegne av Statsforvalteren.	1 400 000	1 433 000	1 203 521
4	Regionale miljøtilskudd og organisert beitebruk	73 000	1 200 000	1 600 000

DRIFT

I tillegg til ordinære driftsoppgaver har det vært jobbet med totalrenovering av to boenheter ved Vassneset bo og oppfølgingstjeneste. Driftspersonell har vært aktiv deltakende i forbindelse med inn- og utflytting av en rekke nye bygg det siste året. Ombygging og tilbygg ved personalbasen til drift på Vassneset ble ferdigstilt i 2022. Det er ellers gjort en del energiøkonomiske tiltak rundt omkring i en del kommunale bygg, hvor en del gamle lyskilder er skiftet ut og erstattet med LED, samt at en del varme og ventilasjonsanlegg er optimalisert med tanke på å redusere energiforbruk.

Renholdsfunksjonen i Åfjord kommune ble samlet under drift som en enhet fra 01.01.2021. Renhold ledes av en egen renholdsleder. 2022 har på en måte vært det første ordinære driftsåret for denne enheten. I tillegg til ordinær drift, har vi ferdigstilt og tatt i bruk en del nye bygg i 2022 (barnehage og Aktivitetshus), noe som innebærer en del omorganisering og opplæring av renholdspersonell.

I tillegg til ordinær drift innenfor vei, vann og avløp er det i 2022 asfaltert på følgende kommunale veier og plasser: Siste del av Linesveien, adkomst og parkering

Lines kirkegård, deler av vei Stokkøyveien mot Hosen, Eiansveien, samt nedre del av Prestgårdshaugen. Vi etablerte i 2022 digital styring av alle veilys i Åfjord kommune, det forenkler drift av veilysene og reduserer driftskostnader.

Det ble i 2022 klargjort ni tomter i Myrahaugen boligfelt på Roan med vei, vann og avløp.

Fosenkysthavn på Bessaker har fått ISPS godkjenning og vi har i 2022 fått en mer forutsigbar drift av havnen som er den desidert mest trafikkerte havnen i Åfjord kommune.

Sektoren har to vaktordninger, hvorav den ene har som formål å overvåke og sikre kommunal vannforsyning, og den andre en kombinert brannvakt og teknisk vaktordning for eventuelle hendelser ved kommunale bygg og anlegg utenfor normalarbeidstid.

ØKONOMI

Vi har lagt bak oss et innholdsrikt 2022, sett med økonomiske øyne. Inntektsmessig ble 2022 et godt år for Åfjord kommune, og det er på inntektssiden vi har de største budsjettavvikene. Vi inntektsførte blant annet ca. 62,7 millioner kroner i eiendomsskatt og ca. 46,15 millioner fra Havbruksfondet i 2022. Dette er store tall for en relativt liten kommune. Videre hadde vi inntekter utover høstens forventninger til både skatt på inntekt/formue og kompensasjon knyttet til pandemien.

Om man tar utgangspunkt i at regjeringen høsten 2021 vedtok et statsbudsjett med en rammeoverføring, inkludert skatt på inntekt og formue, på ca. 325 millioner kroner til Åfjord kommune, kan det argumenteres for at vi i 2022 hadde ekstraintekter på ca. 140 millioner kroner utover de såkalte frie inntektene fra staten. Vi har allerede gjort oss avhengige av eiendomsskatteinntektene for å holde et jevnt driftsnivå. Vi ser imidlertid at vi er avhengig av en stadig høyere utbetaling fra Havbruksfondet for å komme i balanse. I forlengelsen av dette ble det under budsjettframlegget høsten 2022 meldt om behov for innsparinger. Behovet for innsparinger er todelt. Åfjord kommune har et høyere kostnadsnivå enn sammenlignbare kommuner på de fleste kommunale tjenestene. I tillegg til et høyt driftsnivå har vi også et gjeldsnivå som i løpet av 2022 har blitt merkbart, både med tanke på avdragskostander, men fra og med 2023 vil vi også se en stor økning i rentekostnader i forhold til 2021. Året 2022 ble dermed et slags mellomår hva rentekostnader angår. Summen av dette gjør at administrasjonen har lagt opp til en korrigerende av kostnadsnivået der de frigjorte midlene bør gå til ekstra nedbetaling av gjeld fram mot 2030. Fra og med 2031 må Åfjord kommune belage seg på inntektsfall. Kommunesammenslåingsmidlene trappes ned, i tillegg er vindparkene re-taksert på dette tidspunktet, hvilket vil gi negativt utslag på eiendomsskatteinntektene. Vi ser imidlertid at om vi lykkes med både korrigeringen av kostnadsnivået og følgelig ekstra nedbetaling av gjeld i årene som kommer, vil vi kunne møte inntektsfallet i 2030/31 uten ytterligere justeringer.

DRIFTSREGNSKAPET

Alle størrelser i det følgende måler regnskap opp mot saldert budsjett.

Som nevnt innledningsvis er det på inntektssiden vi har de største budsjettavvikene. Vi salderte inn ca 12,5 millioner i økt inntekt fra Havbruksfondet i høst. Dette ga en budsjettert inntekt på drøye 19 millioner, Åfjord kommune mottok 46,15 millioner kroner fra Havbruksfondet i 2022. Videre summerer nettoeffekten av økt inntektsutjevning, økt skatteinntekt på inntekt/

formue, nedtrekk i rammeoverføring grunnet sistnevnte og koronakompensasjon, seg til ca. 11 millioner kroner over saldert budsjett.

For å gjøre en vurdering av kostnadssiden til hver enkelt sektor er det hensiktsmessig å ta utgangspunkt i regnskapsoppstilling §5-4 2.ledd. Denne viser regnskap pr sektor, målt opp mot saldert budsjett. Tabellen er i grove trekk delt i to, hvor vi har inntekter og kostander pr sektor på den ene siden (hvilket betegnes som «*sum til fordeling drift*») og fondsbruk på den andre siden. En generell betraktning er budsjettavvik mellom budsjetterte kostnader/budsjetterte inntekter og bokførte størrelser. Dette skyldes i all hovedsak at kjente størrelser av betydning nettobudsjetteres og at det ble foretatt en nettosaldering i høst.

Ser man på de ulike sektorenes *sum til fordeling drift* er det kun mindre avvik, relativt sett. Ansvar 001, politisk, har et mindreforbruk på ca. 800.000 kr. Dette skyldes rett og slett overbudsjettering, hvilket er justert for i budsjett 2023. Administrasjon/fellestjenester er i balanse før strykning.

Oppvekst går med et mindreforbruk på ca. 3 prosent, der en god del av forklaringen ligger i forsinket enighet i det sentrale lønnsoppgjøret innenfor sektoren. Helsesektoren er i balanse før strykning. Det tekniske budsjettavviket som framkommer av §5-4 2.ledd, skyldes merinntekt av integreringstilskudd. Integreringstilskudd bokføres på en såkalt 800-konto. Denne kontoen tas ikke med i denne oppstillingen. Så avviket oppstår når merinntekten utover budsjett bokføres på en 800-konto, mens kostnadene bokføres på kontoer som tas med i oppstillingen. Både budsjettering og bokføring av 800-kontoer ute på enhetene er avviklet fra og med 2023. Det vises ellers til avsnittet «Helse og velferd» for budsjettavviksforklaringer før saldering.

Landbruk og tekniske tjenester er noe mer sammensatt. Vi har merforbruk på enhet for eiendom og drift, der en stor del av forklaringen ligger i strømutfgifter for årets to siste måneder. Dette var en økning vi ikke forutså i salderingssak høsten 2022. Ansvar 420, hvilket er kommunens selvkostområde, gjøres opp etter gjeldende lovverk. Vi budsjetterer likevel ansvaret, noe som har resultert i et budsjetteknisk mindreforbruk. Dette

skyldes at ansvaret er gjort opp med bruk/avsetning til bundet fond. Ergo har vi enheter som trekker i begge retninger, både merforbruk og mindreforbruk, der netto driftsramme til slutt ender ca. i balanse.

Kultur, idrett og frivillighet ble meldt ca. 3 millioner kroner i mindreforbruk i tertialrapport høsten 2022. Hovedårsakene som ble meldt da er nok de som også ble gjeldene ved årsslutt, dog med en noe forsterket karakter (blant annet forsinket oppstart basseng og høyere billettsalg). Hvilket gjorde at sektoren ender ca. 3,7 millioner i mindreforbruk.

Totalt sett, målt i *sum til fordeling drift*, er det et avvik i forhold til saldert budsjett på 3,85 millioner kr. (mindreforbruk). Målt opp mot den bokførte totalstørrelsen på 412,4 millioner kroner tilsvarer det et budsjettavvik på 0,93%.

FINANS

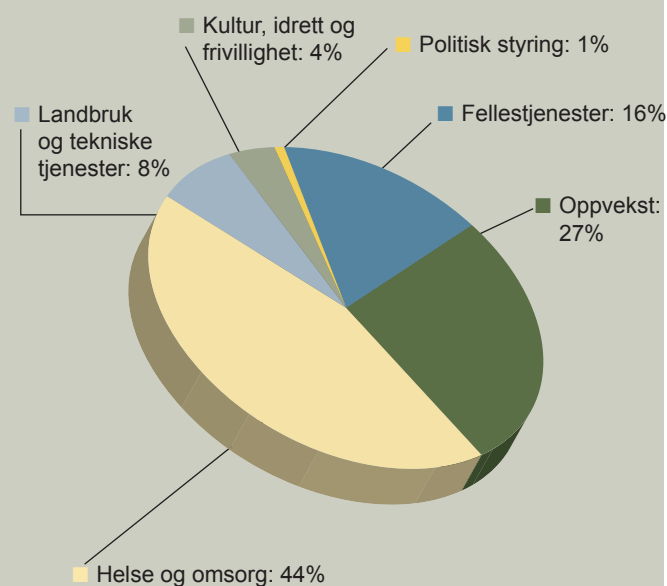
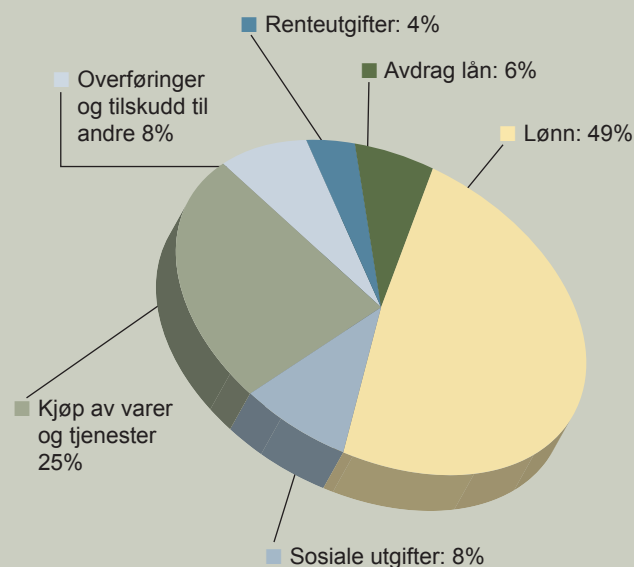
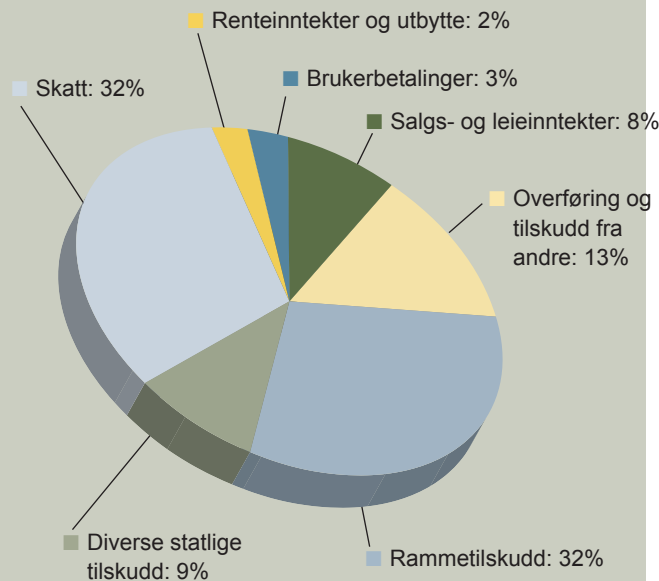
Bokførte avdragskostnader i 2022 ble 38,4 millioner kroner. Dette er kr. 400 000 over budsjett. Samtidig er dette nesten 8 millioner kroner over kalkulert minimumsavdrag (se note 10).

Rentekostnader endte til slutt opp på knappe 23 millioner. Dette tilsvarer ca. 3,5 millioner over budsjett. Årsaken til dette skyldes påløpte, ikke-bokførte renter. Denne størrelsen kommer ekstra godt til syne der det er stor forskjell på rentenivået (og gjeldsnivået) mellom de to korrigeringsårene, i dette tilfellet 2020 og 2022. Denne effekten vil bli noe mindre i 2023, og tilnærmet null i årene som kommer, gitt både foreliggende renteutvikling og framtidig gjeldsutvikling.

Vi har imidlertid høyere renteinntekter enn budsjettert (1,5 millioner kroner) hvilket gjør at netto finanskostnader ender ca. 2 millioner kroner over budsjett.

STRYKNINGER

Effekten av inntekter utover saldert budsjett og en kostnadsside som, grovt sett, treffer budsjett, blir et regnskapsmessig mindreforbruk. Ved et regnskapsmessig mindreforbruk skal dette reduseres så langt det lar seg gjøre ved å stryke bruk av disposisjonsfond. I 2022 var det vedtatt bruk av disposisjonsfond på til sammen 30,980 millioner kroner. Dette er, grunnet økte inntekter, strøket i sin helhet. Etter nettoeffekten av bruk/avsetning til bundet fond og vedtatte overføringer til investeringsregnskapet, avsettes det 9,766 millioner kroner til disposisjonsfond i 2022. Dette medfører at kommunens disposisjonsfond, eller sparekonto om man vil, øker fra ca. 122 til ca. 132 millioner kroner. Det bemerkes at bruk av disposisjonsfond fra og med 2023 ikke er budsjettert ute på enhetene. Dette er

blant annet for å unngå at eventuelle strykninger gir store utslag i netto driftsramme for sektorene ved regnskapsavleggelse.

INVESTERINGSREGNSKAP

Det er investert i varige driftsmidler for nesten 170 millioner kroner i 2022. Dette er en halvering fra 2021, hvilket betyr at flere av de siste års store investeringsprosjekter enten er ferdigstilt eller går mot ferdigstillelse. De største enkeltprosjektene (målt i netto investeringskostnad) i 2022 har vært Aktivitetshuset (80 millioner kroner) og nytt rådhus (27 millioner kroner). Begge disse prosjektene ferdigstilles i 2023. Investeringsregnskapet avlegges med en underdekning på 8,95 millioner kroner. Der hovedårsaken er innføringskostnaden til Helseplattformen. Denne kostnaden

ble bokført på tampen av 2022, men ligger inne i budsjett 2023. Totalt har Åfjord kommune budsjettet med et låneopptak på 10 millioner kroner til Helseplattformen (låneopptak 2022: 2.000.000 + låneopptak 2023: 8.000.000). Kostnaden for innføringen endte på ca. 13 millioner inkl. MVA. Hvilket medfører et samlet merforbruk på ca. 500.000 kroner for prosjektet, hensyntatt MVA-kompensasjon.

Underdekningen på kr. 8.950.000 i investeringsregnskapet planlegges inndekt på følgende måte; 8.000.000 kroner fra låneopptak 2023 og 950.000 kroner fra ubrukte lånemidler.

Det vises for øvrig til note 11 i årsregnskapet for en kort redegjørelse for investeringsprosjekter med vesentlige avvik (+/- 500.000 kr.) utover Helseplattformen.

INNEKTER - 2022		
(tall i 1000)	2022	2021
Brukerbetalinger	21 584	20 684
Salgs- og leieinntekter	50 401	49 399
Overføring og tilskudd fra andre	82 825	71 379
Rammetilskudd	203 723	202 034
Div statlige tilskudd	58 348	34 449
Skatt	204 227	193 126
Renteinntekter og utbytte	17 562	13 651
Sum	638 670	584 722

UTGIFTER - 2022		
(tall i 1000)	2022	2021
Lønn	307 138	278 817
Sosiale utgifter	53 853	49 000
Kjøp av varer og tjenester	154 453	138 203
Overføringer og tilskudd til andre	51 762	65 040
Renteutgifter	22 957	10 982
Avdrag lån	38 402	33 207
Sum	628 565	575 249

LANGSIKTIG GJELD		
(tall i 1000)	2022	2021
Langsiktig gjeld pr 31.12	1 732 929	1 643 158
Herav pensjonsforpliktelse	666 187	622 134
Formidlingslån	85 174	90 104
Ubrukte lånemidler (investering)	105 862	165 002
Gjeld inkl. ubrukte lånemidl. invest.	981 568	930 920
Innbyggere (31.12)	4 252	4 252
Gjeld pr innbygger	231	219

TIL FORDELING DRIFT PR. SEKTOR - 2022		
(tall i 1000)	2022	2021
Politisk styring	5 234	4 960
Fellestjenester	68 867	60 825
Oppvekst	116 963	112 541
Helse og omsorg	188 071	183 688
Landbruk og tekniske tjenester	34 012	30 315
Kultur, idrett og frivillighet	15 269	14 873
Sum	428 416	407 202

BEHOLDNING FOND 2022		
(tall i 1000)	Beholdning 31.12.22	Beholdning 31.12.21
Disposisjonsfond	132 212	122 446
Bundne driftsfond	37 770	39 960
Ubundne investeringsfond	466	466
Bundne investeringsfond	10 240	6 898
Sum	180 688	169 770

ÅFJORD
KOMMUNE

afjord.kommune.no
Tlf 72 51 00 00